

## Ethische kwesties en verstandelijke beperkingen

Eerlijkheid, vriendelijkheid, integriteit en liefdadigheid maken deel uit van de ethische opleiding van tandartsen. Alle tandartsen moeten daarom opkomen voor mensen met beperkingen en goed voor hen zorgen. \* p.486

### Waarover gaat het?

Dit feitenoverzicht gaat over ethische kwesties en mensen met verstandelijke beperkingen (vb). Bij ethiek in de zorg wordt nagedacht of handelingen tot goede zorg leiden. Ethische onderwerpen kunnen over grote levensvragen gaan en ook over dagelijkse gebeurtenissen.

### Wat willen we weten?

We willen weten wat ethische kwesties zijn in de zorg voor mensen met vb.

### Hoe weten we het?

We hebben onderzoeken gezocht die in wetenschappelijke tijdschriften zijn gepubliceerd tussen 2011 en 2021. De onderzoeken moesten gaan over mensen met vb en ethische kwesties. We hebben zeven onderzoeken gevonden.

### Wat weten we nu?

Twee onderzoeken gingen over tandartsen. Tandartsen hebben de plicht om goed voor hun patiënten te zorgen. Sommige tandartsen doen niet veel extra moeite voor hun patiënten met vb. Andere tandartsen gebruiken wel extra hulpmiddelen bij mensen met vb. Bijvoorbeeld: plaatjes, troostknuffeldieren en poppen met een grote mond om alles goed te laten zien. Ook zijn zij extra geduldig, leggen alles goed uit en besteden extra tijd aan deze patiënten.

Steeds meer mensen met vb worden in onderzoeken betrokken. Hun mening en hun gegevens zijn namelijk waardevol. Het is goed dat zij zoveel als mogelijk zelf kunnen kiezen. Wel moeten zij goed worden voorbereid op het onderzoek en geholpen worden wanneer dat nodig is. Ook zijn er mensen met vb die zelf onderzoeker zijn. Hun inbreng is heel relevant. Deze onderzoekers vonden het wel soms lastig als moet worden afgeweken van afspraken of dat hun functie anders heet. Onderzoekers met vb worden niet altijd geaccepteerd als schrijver van wetenschappelijke artikelen, omdat de taal voor hen te moeilijk is. Daarom is het belangrijk dat goed met hen wordt besproken wat wel en niet kan.

Verloskundigen merken dat vrouwen met vb wel eens onder druk worden gezet om bijvoorbeeld anticonceptie te nemen of juist zwanger te worden. Ook zijn er vrouwen die niet goed seksueel zijn voorgelicht. Verloskundigen vinden het dan lastig om deze vrouwen goed te helpen.

Het gebruik van sensoren neemt in de zorg snel toe. Cliënten en vertegenwoordigers snappen dat dat handig is. Wel moeten de sensoren alleen worden gebruikt als het cliënten helpt. Het gebruik mag ook niet zomaar ten koste van hun privacy gaan. Persoonlijke zorg en aandacht moeten er ook altijd blijven.

\* Rice, M.E. *The ethical dilemma of treating or not treating patients with intellectual and developmental disabilities*. Journal of the American Dental Association (1939), 2018; 149(6): 485-487.